

VŠETCI SA NASÝTILI (17. nedeľa cez rok)

Ježiš odišiel na druhý breh Galilejského čiže Tiberiadskeho mora. Šlo za ním veľké množstvo ľudí, lebo videli znamenia, ktoré robil na chorých. Ježiš vystúpil na vrch a tam si sadol so svojimi učeníkmi. Blízko boli židovské sviatky Veľkej noci. Keď Ježiš zdvihol oči a videl, že k nemu prichádza veľké množstvo ľudí, povedal Filipovi: „Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?“ Ale to povedal len preto, že ho skúšal. Lebo sám vedel, čo urobí. Filip mu odpovedal: „Ani za dvesto denárov chleba nebude stačiť, ak sa má každému ujsť čo len kúsok.“ Jeden z jeho učeníkov, Ondrej, brat Šimona Petra, mu povedal: „Je tu chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby. Ale čo je to pre toľkých!?“ Ježiš povedal: „Usadte ľudí!“ Na tom mieste bolo mnoho trávy. A mužov si tam posadalo okolo päťtisíc. Tu Ježiš vzal chleby, vzdával vďaky a rozdával sediacim; podobne aj z rýb, koľko chceli. Keď sa nasýtili, povedal svojim učeníkom: „Pozbierajte zvyšné odrobiny, aby nič nevyšlo nazmar!“ Pozbierali teda a odrobinami z piatich jačmenných chlebov, ktoré zostali po tých, čo jedli, naplnili dvanásť košov. Keď ľudia videli, aké znamenie urobil, hovorili: „Toto je naozaj ten prorok, ktorý má prísť na svet.“ Ale keď Ježiš spoznal, že chcú prísť, zmocniť sa ho a urobiť ho kráľom, znova sa utiahol na vrch celkom sám. (Jn 6,1-15)

V uvedenom úryvku nachádzame viacero paralel s udalosťami Exodu, kedy Mojžiš vyviedol ľud z egyptskej krajiny cez Červené more. Aj Ježiš vyvádza ľud z otroctva hriechu - ako symbol zla a hriechu je tu uvedené „more“, cez ktoré treba prejsť (Galilejské jazero Jn 6,1).

Následne Ježiš podobne ako Mojžiš vystupuje na bezmennú horu (Jn 6,3). Aj tu vidíme podobnosť s Mojžišom, ktorý tiež vystupuje na horu Sinaj, kde od Boha dostáva Slovo v podobe Zákona. Ježiš, na rozdiel od Mojžiša, sám je Slovom, ktoré sýti.

Celá 6. kapitola Jánovho evanjelia sa hrá s pojmom „chlieb“, podobne ako 3. kapitola (Ježišov rozhovor s Nikodémom) sa hrá so slovom „narodiť sa“ a 4. kapitola (stretnutie Ježiša so Samaritánkou) sa hrá s významom slova „voda“. Pojem „chlieb“ sa v 6. kapitole vyskytuje 21-krát z celkového počtu 25-krát v celom Jánovom evanjeliu a nadobúda tu rôzne významy.

V myslení starozákonného Izraela bol skutočným chlebom z neba, ktorý sýtil, predovšetkým Zákon – Božie slovo. Aj v múdroslovnej literatúre sa Zákon nazýva chlebom, pokrmom. (Prís 9,5)

Evanjelium uvádza, že na mieste bolo mnoho zelenej trávy, a nie púšť. Práve tráva je ukazovateľom toho, že je blízko Veľká noc. Ježiš, pastier, vedie svoj ľud na zelené lúky a dáva hojnosť. (Ž 23) Sýtenie sa Božími darmi je poukázáním na zaslúbenú krajinu, do ktorej Ježiš podobne ako Mojžiš má priviesť svoj ľud.

Podobnosť v príbehu o chleboch nachádzame aj v Ježišovej otázke, ktorú položil Filipovi: „Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?“ Mojžiš Pánovi na púšti položil otázku: „Kde vezmem mäso, aby som ho mohol dať všetkému tomuto ľudu?“ (Nm 11,13)

Usádzanie ľudí po sto a päťdesiat do skupín tiež pripomína starozákonné delenie ľudu počas putovania po púšti (Ex 18,13-27). (tento detail uvádzajú synoptici Marek a Lukáš)

Rozdeľovanie chlebov pripomína eucharistickú slávnosť. Slová *vzal chleby* (doslova *učinil eucharistiú*), *vzdával vd'aky a rozdával* sú pojmy eucharistické. Aj v slovách „*pozberajte zvyšné odrobiny, aby nič nevyšlo nazmar*“ znie slovo odrobiny v preklade *ta klasmata*, čo bol v prvotnej Cirkvi výraz používaný pre úlomky eucharistie.

Izraelitom putujúcim púšťou dal Boh mannu, Kristovi učeníci sú sýtení „*chlebom z neba*“. Rozdiel vidíme v tom, že manna sa nesmela skladovať, pretože podliehala skaze (Ex 16,19-20), Ježišove *ta klasmata* sú človeku k dispozícii stále, aby vždy mohol byť uspokojený vo svojom duchovnom hlade.

Niektorí biblisti vnímajú Ježišov odkaz „*pozberajte zvyšné odrobiny, aby nič nevyšlo nazmar*“ ako odkaz pre budúce generácie učeníkov, aby mali starosť o to, aby nik, kto našiel svoje miesto v Cirkvi, sa nestratil.

Chlebov je päť, ryby sú dve, čo je spolu sedem. Sedmička bola pre Izrael číslom završenia stvorenia, znamením mesiášskej hostiny. Jej predobrazom je každá svätá omša, ktorá sa slávi. Sme na ňu pozvaní všetci, aby sme „*bez peňazí kupovali víno a mlieko a požívali chlieb a iné dobroty, ktoré sýtia*“. (Iz 55,1) Prísľub zo Ž 23 je naplnený: „*Pán je môj pastier, nič mi nechýba*“.

Prvá Cirkev rozumela slovám evanjelistu inak ako my dnes. Ľud Izraela dlhé stáročia očakával proroka podľa Pánovho prisľúbenia, daného ľudu skrze Mojžiša: „*Hospodin, tvoj Boh, ti vzbudí z tvojho stredy, z tvojich bratov, takého proroka, ako som ja – toho budete počúvať.*“ (Dt 18,15-18) Preto nie náhodou v evanjeliovom úryvku je výrok ľudu: „*Toto je naozaj ten prorok, ktorý má prísť na svet!*“